

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ

На сучасному етапі масштаби екологічних змін становлять небезпеку для життя та здоров'я людей, тому досить важливою проблемою є зміна відношення людства щодо природи. Вирішенням даної проблеми займається екологічне виховання.

Екологічне виховання являє собою діяльність, спрямовану на розвиток в учнів екологічної культури. Головними завданнями екологічного виховання виступають прагнення берегти природу, раціонально її використовувати, виховувати любов до природи. Екологічне виховання включає розкриття сутності світу природи - середовища перебування людини, яка повинна бути зацікавлена у збереженні цілісності, чистоті, гармонії в природі.

Естетична краса природи сприяє формуванню моральних почуттів обов'язку і відповідальності за її збереження, спонукає до природоохоронної діяльності. Здійснюється вона на всіх етапах навчання у школі, кожному з яких, з огляду на вікові особливості школярів, властиві певна мета, завдання, методика.

У молодших учнів екологічне формування направлене на перші уявлення про навколишній світ, живу і неживу природу, ставлення до природи, що виявляється в конкретній поведінці на емоційному рівні. На другому (5-7 класи) і третьому (8-9 класи) етапах відбувається нагромадження знань про природні ресурси та об'єкти, закономірності та функціонування біологічних систем, формування навичок аналізу і прогнозування нескладних екологічних ситуацій, закріплення нормативних правил поведінки у навколишньому середовищі. У цей період поглиблюються і розширюються знання про явища і закони природи, причини екологічної кризи, а також про шляхи збереження природних комплексів. Протягом четвертого етапу (10-12 класи) завершується узагальнення здобутих екологічних знань.

Важливу роль в екологічному вихованні і екологічній освіті учнів відіграють екологічні екскурсії, які дають можливість в конкретних умовах спостерігати результати впливу антропогенних факторів на природу і забезпечують встановлення зв'язку між вивченим теоретичним матеріалом і місцевими проблемами довкілля.

Основними видами діяльності екологічного виховання у школі є проведення лекцій та семінарів з проблем охорони навколишнього природного середовища серед учнів і батьків, організація екскурсій, проведення конкурсів, виставок малюнків, фотографій, на тему взаємовідносин людини і довкілля, організація практичної діяльності з охорони природи.

В екологічному вихованні особливе значення мають предмети природничо-географічного циклу. Біологія і географія розкривають дітям світ рослин, тварин, середовище, що їх оточує. Фізика і хімія формують комплекс політехнічних знань, наукові засади і принципи сучасного виробництва. Історія, правознавство показують неприпустимість варварського ставлення до природи. Предмети естетичного циклу розкривають естетичну сутність природи, її неповторну красу, вплив на людину.

Важливу роль у формуванні екологічної свідомості відіграє залучення учнів до природоохоронної діяльності (шкільні лісництва, садівництво, робота в мисливських господарствах та ін.), робота санітарних загонів захисту довкілля (виявляють ступінь забруднення повітря, води, зон відпочинку), загонів для боротьби з бракон'єрами (діють при лісництвах і рибгоспах), груп швидкої допомоги звірам і птахам у зимовий період; куточки природи. З природоохоронною роботою пов'язана туристично-красознавча робота, спрямована на прищеплення навичок правильної поведінки в місцях відпочинку, в лісах, на річках.

Ефективне екологічне виховання школярів включає неперервну екологічну освіту всіх вікових груп школярів, висвітлення екологічних питань у процесі вивчення окремих предметів, створення в школах куточків охорони природи, живих куточків, створення і удосконалення форм та методів екологічного виховання, активне залучення школярів до природоохоронної роботи, формування мотивів відповідального ставлення до природи, прагнення глибше пізнати її, примножувати її багатства.

Результатом екологічного виховання повинна бути сформована екологічна культура, що має різносторонні знання про навколишнє природне та соціальне середовище, наявність світоглядних орієнтацій щодо природи, екологічним стилем мислення і відповідальним ставленням до навколишнього природного середовища та свого здоров'я, набуттям умінь, знань і досвіду вирішення екологічних проблем на локальному, місцевому та глобальному рівні, безпосередньою участю у природоохоронній роботі, передбаченням можливих негативних наслідків діяльності людини на навколишнє природне середовище.